

SUOMEN PANKIN
JOHTOKUNTA.

Liite 67.

Helsingissä

Syyskuun 12 p. 1922.

Eduskunnan Pankkivaltuusmiehille.

N° 37.

Pankkivaltuusmiesten Johtokunnalle lähettämiä kirjelmiä N:ot 57 ja 58 viime heinäkuun 28 päivältä käsitteli Johtokunta viime elokuun 5 päivänä. Siihen nähden, että Johtokunta ei ollut täysilukuinen ja kun Johtokunnan jäsen E.von Frenckell, jonka lähinnä tuli hoitaa Pankin valuuttakauppaa, oli aivan äsken astunut virkaansa, päätti Johtokunta, tällä kertaa ottamatta käsittelyn alaiseksi kysymystä valuuttakaupan järjestämisestä koko laajuudessaan, toistaiseksi noudattaa seuraavia periaatteita:

Johtokunnan päätös.

- 1) Laajempi tiedotus todellisista kursseista on aikaansaatava. Tätä varten olisi sellaiset sopimukset tehtävä, jotta Tukholmasta saataisiin lisäksi vielä kolmet sähkösanomatiedonannot.
- 2) Aktiivisempi osanotto vientiliikkeiden, pankkien ja valuuttakauppaan oikeutettujen pankkiirien väliseen valuuttakauppaan.
Siihen nähden että valuuttojen yksinomaisen osto ilman sellaisten myyntiä varmaankin olisi omansa luonnottomasti korottamaan ulkomaisia kursseja on
- 3) Vapaassa kaupassa myytävä aina 50 %:iin saakka vapaassa kaupassa viikottain (myöhemmin kuukausittain) ostettua valuuttaa.

Tämän valuutan myynti tapahtuisi etupäässä pienehköjen ostojen tyydyttämiseksi sekä erikoistapauksissa jolloin tilapäinen Suomen markan nousu on pelättävissä myös jälleenmyyjille jotta sen kautta aiheeton Suomen markan nousu vältettäisiin.

Valtion, valtiolaitosten ja kuntien valuuttatarpeet tyydytetään siinä pääasiallisesti myymällä niitä valuuttoja, joita aikaisempain sopimusten nojalla on vientiliikkeiltä ostettu sekä siitä vapaassa kaupassa saadusta 50 %:n määrästä, joka pidettäisiin varavarastona.

Vapaassa kaupassa valuutat myydään markkinakurssiin, yleensä kuitenkin alle Suomen Pankin virallisen kurssin.

Asiasta tehdään saadun kokemuksen perusteella selvitys Pankkivaltuusmiesten seuraavaan kokoukseen."

Yllämainittuja periaatteita on nyt kuuden viikon kuluessa noudatettu, ja kun ne Johtokunnan yksimielisen käsityksen mukaan ovat nykyisissä olosuhteissa näyttäneet tarkoituksenmukaisiksi, katsoo Johtokunta, että niitä toistaiseksi olisi edelleenkin noudatettava. Kuitenkin on Johtokunta tällöin ottanut huomioon, että vientivaluuttoja nykyisin on saatavana varsin viljalti, jota vastoin talvella ja keväällä, jolloin valuutta on vähissä, osto- ja myyntiperiaatteita on sen mukaisesti jossain määrin muutettava.

Suomen Pankin valuuttakaupasta viimeisinä viikkoina ja sen järjestelystä katsoo Johtokunta asiakseen saattaa Pankkivaltuusmiesten tietoon vielä seuraavaa.

Mitä ensiksikin valuuttojen ostoon tulee, on Johtokunta valuuttakaupasta pitämässään tilastossa jakanut ostetut valuutat kahteen ryhmään:

- a) valuutat, jotka on ostettu vientiliikkeiden kanssa tehtyjen sopimusten perusteella, sekä
- b) valuutat, jotka on ostettu vapaassa kilpailussa avoimilla markkinoilla.

Ennen elokuun 1 päivää kuluvaan vuoteen on sopimusten perusteella ostettu valuuttaa kaikkiaan 128,642,660:78 markan vasta-arvosta ja sanotun päivän jälkeen seuraavat määrät

1	viikolla	}	-----	Smk.	6,596,000:-
2	"		-----		
3	"		-----	"	567,000:-
4	"		-----	"	5,008,000:-
5	"		-----	"	13,642,000:-
6	"		-----	"	8,039,000:-
				<u>Yhteensä</u>	<u>33,852,000:-</u>

Samaan ryhmään kuuluvia valuuttoja voi varovaisesti arvioiden laskea saatavan syksyn kuluessa vielä n. 200 miljoonan markan arvosta, joten sopimusten nojalla ostettujen valuuttain yhteissumma kuluvana vuonna nousisi noin 363 miljoonaan markkaan.

Valuutan ostoa koskevissa sopimuksissa on noudatettu myöskin erästä muotoa, joka ei varemmin ole ollut käytännössä.

Kun tärkeimpiä silmämääriä Suomen Pankin valuuttakaupassa on koettaa ylläpitää vakavuutta kurseissa, on Johtokunta tässä tarkoituksessa päättänyt ryhtyä neuvotteluihin suurempien vientiyhtymäin kanssa valuuttain ostamisesta Suomen Pankille määrättyinä termiineinä. Tähän nähden on Johtokunta päättänyt noudatettavaksi määrättyjä periaatteita, jotka on saatettu puheenaolevain yhtymäin tietoon:

" Sittenkun keskustelujen kautta erinäisten suurten vientiliikkeiden kanssa oli käynyt selville että nämä, hankkiaksensa itselleen kurssigarantiaa, olivat ulkomaisille pankeille myyneet valuuttoja termiinakaupalla, päätettiin ryhtyä harjoittamaan ulkomaan valuuttatermiinaostoa, semminkin koska täten edistettäisiin talven tarpeisiin tarvittavan valuuttavaraston kartuttamista. Sääntönä tulee tällöin olla, että valuutan vasta-arvo suoritetaan kun valuutta on tullut pankin hyväksi. Ainoastaan poikkeustapauksissa ja kulloinkin erilliseen tehtävän päätöksen nojalla voidaan vasta-arvo suorittaa termiin sopimusta tehtäessä. Maksettavasta kurssista on sovittava kussakin yksityistapauksessa."

Nämä päätökset on vientiliikkeiden taholla otettu vastaan mielellä kiinnolla ja tyydytyksellä, ja toistaiseksi on tuloksena neuvotteluista ollut, että valuuttoja on termiinakaupalla ostettu n. 70 milj. markan arvosta ja on neuvotteluja vireillä suurempien määrien ostosta.

Tehtävänsä vaikuttaa Suomen valuutan vakiinnuttamiseksi voi Suomen Pankki Johtokunnan mielestä täyttää vain aktiivisella valuuttapolitiikalla, s.o. ottamalla mahdollisimman laajassa mitassa osaa valuutan ostoon ja myyntiin, varsinkin sellaisina aikoina, jolloin valuuttain tarjonta tai kysyntä on erikoisen suuri.

Osanotto valuuttamarkkinoihin teki kuitenkin mahdottomaksi kolmen päivän noudattaa aamulla vahvistettuja kurssinoteerauksia. Tämän vuoksi Johtokunta päätti ostoissa ja myynneissä noudattaa markkinakurssia.

Virastot eivät kuitenkaan näyttäneet olevan tyytyväisiä tällaiseen muuttuviin kurssihin. Tämän vuoksi ja jotta kuitenkaan ei tar-

vitsisi luopua markkinakurssien periaatteesta, päätti Johtokunta syyskuun 1 päivästä alkaen siirtää kurssin määrittämisen kl. 12:ksi päivällä. Samalla lähetettiin Valtioneuvostolle näin kuuluva ilmoitus ja pyyntö:

" V a l t i o n e u v o s t o l l e .

Tehdäkseen valuuttamyynnin Valtion laitoksille virallisiin kursseihin mahdolliseksi, on Johtokunta toistaiseksi päättänyt ottaa käytäntöön sellaisen tavan, että asianomaisen valtiolaitoksen, saadaksesen valuuttaa päivän virallisiin kursseihin, tulee siitä ilmoittaa Suomen Pankille ennen kello 11,30 päivällä. Siinä tapauksessa että valuutan ostoa koskeva pyyntö tapahtuu myöhemmin päivällä, sovelluttaa pankki tällöin vallitsevia markkinakursseja.

Ilmoittaen edellisestä saa Johtokunta kunnioittaen pyytää että Valtioneuvosto tahtoisi kehoittaa valtion virastoja ja liikelaitoksia ostamaan kaiken valuutan yksinomaan Suomen Pankin kautta, jotta valuuttamarkkinoita tarpeettomilla kyselyillä ei saatettaisi levottomiksi".

Ylläesitetyllä tavalla menetellen voitiin ensiksikin antaa virastoille tilaisuus saada niiden tarvitsema valuutta päivän viralliseen kurssiin ja toiseksi saavutettiin se, että Suomen Pankin noteraus kl. 12 päivällä oli vallitsevain markkinakurssien mukainen.

Suomen Pankki on katsonut tehtäväkseen täyttää ei ainoastaan Valtiokonttorin vaan myös valtion virastojen ja liikelaitosten sekä voimansa mukaan kunnallisten laitosten valuuttatarpeet. Kaikki puheenaolevat myynnit on myöskin valuuttamyynnteihin nähden toimeenpannussa ryhmittelyssä yhdistetty yhteiseksi ryhmäksi "virallisiin tarkoituksiin". Eri viikkoina elokuun 1 päivän jälkeen on tähän ryhmään kuu-

luvia valuuttoja myyty seuraavat määrät:

1 viikolla } - - - - -	Smk. 33,237,000:-
2 " } - - - - -	
3 " - - - - -	" 4,210,000:-
4 " - - - - -	" 2,175,000:-
5 " - - - - -	" 20,351,000:-
6 " - - - - -	" 1,420,000:-
	<hr/>
Yhteensä	61,303,000:-

Sitä paitsi ovat eri virastot tarpeisiinsa pyytäneet varaan
maan valuuttaa n. 70 milj. markan arvosta. Kun täydellisiä tietoja
virastojen tarpeista ei ole käytettävissä, pitänee varovaisuuden
vuoksi laskea tarpeen olevan suuremman, ja lisätä edellämainit-
tuun määrään esim. 20 milj. markkaa, joten koko puheenaolevaan tar-
koitukseen käytettävä valuuttamäärä elokuun alusta vuoden loppuun
olisi laskettava 150 milj. markaksi.

Tästä käy ilmi että Pankki jo niillä valuutoilla, jotka sillä
nyt on hallussaan, voi varsin helposti tyydyttää valtion valuutta-
tarpeet.

Sama syy, joka johti neuvotteluihin viejien kanssa valuutan
luovutuksesta, on antanut Johtokunnalle aiheen ryhtyä neuvotteluihin
myöskin valuutan tarvitsijain kanssa myynneistä terminakaupalla.
Toistaiseksi on valuuttaa tällä tavoin myyty n. 65 milj. markan
arvosta. Tässä yhteydessä mainittakoon, että tuloksena aktiivises-
ta valuuttapolitikasta on ollut, että jokainen, joka on halunut
ostaa valuuttaa Suomen Pankista, on myöskin voinut saada pyyntönsä

täytetyksi.

Mitä sitten tulee valuuttavaraston hankkimiseen talven ja kevään tarpeiden varalle, on tällaisen varaston kerääminen perusteittava tänä, kuten edellisinäkin vuosina pääasiassa niiden etumaksujen varaan, joita suuret vientiliikkeet tulevat tänäkin vuonna ottamaan, ja joita yleensä tarjotaan Suomen Pankille sen antamaa takuuta vastaan. Mutta varovaisuuden vuoksi ja noudattaakseen Pankkivaltuusmiesten mieltä, päätti Johtokunta, kuten edellä on mainittu, 5 päivänä elokuuta, että 50 % vapailta markkinoilta ostetuista valuutoista on siirrettävä tuollaiseen valuuttareserviin.

Pankilla oli ulkomaisia valuuttoja

elokuun 1 p:nä	- - - - -	Smk.	98,000,000:-
" 8 "	- - - - -	"	113,000,000:-
" 15 "	- - - - -	"	88,000,000:-
" 22 "	- - - - -	"	84,000,000:-
" 31 "	- - - - -	"	106,000,000:-
syyskuun 8 "	- - - - -	"	142,000,000:-
" 12 "	- - - - -	n. "	200,000,000:-

Suomen Pankin nykyinen merkitys avoimilla valuuttamarkkinoilla näkyy paraiten sen ostoista ja myynneistä, joiden määrät ovat elokuun 1 päivän jälkeen olleet:

	<u>Ostot.</u>	<u>Myynnit.</u>
1 viikolla	Smk. 18,090,000:-	3,778,000:-
2 "		7,223,000:-
3 "		7,988,000:-
4 "		11,811,000:-
5 "		51,813,000:-
6 "		34,908,000:-
	<u>Yhteensä 124,610,000:-</u>	<u>45,001,000:-</u>

Voideaanko vastaisuudessaakin valuuttoja myydä yleisölle siinä määrin, ilman että on olemassa virallinen valuuttapörssi, ei vielä voida ratkaista. Johtokunta on kuitenkin harkinnut kysymystä tuollaisen pörssin perustamisesta ja jo valmistanut sitä varten erinäisiä suunnitelmia, jotka on aikomus esittää Pankkivaltuusmiehille milloin aika siihen näyttää sopivalta.

Vaikkakin Suomen valuutan tärkein markkinapaikka on Helsinki, Johtokunta katsonut tarpeelliseksi ylläpitää yhteyttä ulkomaiden, varsinkin Ruotsin kanssa mahdollisimman vilkkaana, sekä koettanut ostamalla tai myymällä Suomen markkoja vastustaa kaikkia aiheettomia heilahduksia Suomen markan noteerauksissa. Tietoyhteys Tukholman kanssa tulee teknillisessä suhteessa entisestään parantumaan lokakuun 1 päivän jälkeen, jolloin Pankki tulee saamaan oman langattoman lennätin koneen, jonka avulla ulkomaisia noteerauksia - joita nykyään saapuu päivittäin 15 - ilman ajanhukkaa voidaan seurata.

Lea Stenius

Lea Stenius *Lea Stenius* *Lea Stenius*